

INDEXUL EGALITĂȚII DE GEN 2016

Care este nivelul egalității între femei și bărbați
din Republica Moldova?

CUPRINS

I. CUM ESTE CALCULAT INDEXUL EGALITĂȚII DE GEN?	3
II. PRINCIPALELE CONSTATĂRI	7
III. ANALIZA PE DOMENII	8
3.1. Piața muncii.....	8
3.2. Politică.....	9
3.3. Educația.....	10
3.4. Accesul la resurse.....	11
3.5. Percepții și stereotipuri.....	12
3.6. Sănătatea	13
Anexa 1: Calculele Indexului Egalității de Gen pe domenii	14
DESPRE CENTRUL „PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE”	17

I. CUM ESTE CALCULAT INDEXUL EGALITĂȚII DE GEN?

Indexul egalității de Gen are drept scop măsurarea nivelului egalității de gen și a progreselor anuale înregistrate la acest capitol. Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare a recurs la elaborarea Indexului Egalității de Gen, pentru a oferi un tablou complex al situației din perspectiva dată în Republica Moldova.

Indexul Egalității de Gen măsoară inegalitatea în ambele direcții. De cele mai multe ori conceptul egalității de gen este confundat cu demersul de a promova în exclusivitate drepturile femeilor. Datele Indexului egalității de gen va arăta că, de fapt, și bărbații sunt afectați direct de inegalitatea de gen în special pe domeniile sănătății și educației.

Indexul Egalității de Gen măsoară nivelul egalității de gen pe 6 domenii cheie. Indexul Egalității de Gen, este calculat în baza a 31 de indicatori de impact¹, grupați în șase categorii relevante, cum ar fi: (i) Piața Muncii, (ii) Politică, (iii) Educație, (iv) Accesul la Resurse, (v) Percepții și Stereotipuri, (vi) Sănătate. Pentru fiecare domeniu a fost calculat un sub index care poate varia de la 0 – indicând o inegalitate totală între femei și bărbați și 100 – indicând o egalitate de gen perfectă. Astfel, cu cât indicele calculat este mai aproape de 100, cu atât nivelul egalității de gen pe acel domeniu este mai înalt.

Inegalitate - 0 100 - Egalitate

Domeniul	Indicatorii
Piața Muncii	<ul style="list-style-type: none">• Rata de ocupare• Reconcilierea vieții profesionale cu cea de familie măsurată prin rata de ocupare în rândul persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-49 de ani, care au cel puțin un copil de 0-6 ani.• Segregarea pe piața muncii măsurată prin indexul de segregare pe orizontală (segregarea pe sectoarele economice) și indicele segregării pe verticală (segregarea pe poziții în cadrul sectorului).• Rata de ocupare informală, cu excepția sectorului agricol.
Politică	<ul style="list-style-type: none">• Ponderea candidaților / candidatelor în cadrul alegerilor parlamentare.• Ponderea deputaților / deputatelor în Parlament.• Ponderea candidaților / candidatelor pentru funcția de consilier/ă local/ă.• Ponderea candidaților / candidatelor la funcția de primar.• Ponderea persoanelor alese în funcția de primar.
Educație	<ul style="list-style-type: none">• Ponderea studenților / studentelor în domeniile cu profil real (științe ale naturii, științe exacte, inginerie, tehnologii de fabricare, tehnologie chimică, arhitectură și construcții).• Ponderea studenților / studentelor în domenii cu profil umanist (științe

¹ Indicatori cum ar fi: rata de ocupare, rata de ocupare informală, rate candidaților și a persoanelor alese în funcții electivă, ponderea studenților pe diferite domenii, morbiditatea în rândul populației, salariul mediu, pensia medie

	<p>ale educației , arte, științe umanistice, științe politice, științe sociale, asistența socială, științe ale comunicării).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ponderea studenților / studentelor din programele de învățământ superior. • Ponderea absolvenților/ absolventelor în instituțiile de învățământ secundar profesional. • Ponderea persoanelor (25-64 ani) care au studii superioare.
Accesul la Resurse	<ul style="list-style-type: none"> • Salariul mediu net lunar. • Pensia medie. • Ponderea de venituri din activitatea salarială în gospodăria. • Ponderea de venituri din activitatea individuală non agricolă. • Ponderea veniturilor din prestațiile sociale.
Percepții și stereotipuri	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – destinul femeii este familia și gospodăria. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – femeile nu au ce căuta în politică. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani în casă. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere. • Ponderea răspunsuri pozitive la întrebarea – este mai mult de datoria femeilor să se ocupe de treburile casei.
Sănătate	<ul style="list-style-type: none"> • Mortalitatea generală a populației, bolile aparatului respirator, la 100 000 de locuitori. • Morbiditate prin tumori maligne la 100 000 locuitori. • Durata medie a speranței de viață. • Mortalitatea generală a populației, boli a aparatului circulator, la 100 000 locuitori. • Mortalitatea generală a populației, boli ale aparatului digestiv la 100 000 de locuitori. • Mortalitatea generală a populației, traume și otrăviri, la 100 000 de locuitori

Tabel 1: Lista domeniilor și indicatorilor care formează Indexul Egalității de Gen.

Alegerea domeniilor și indicatorilor s-a bazat pe următoarele criterii:

(i) domeniile selectate trebuie să fie relevante din perspectiva egalității de gen, dar și prin faptul că sunt abordate de politicile publice și se disting prin persistența inegalității de gen.

(ii) indicatorii selectați trebuie să semnaleze impactul, pentru că, de cele mai multe ori, în procesul evaluării politicilor de promovare a egalității de gen a lipsit perspectiva Impactului, iar calcularea Indexului va suplini acest gol.

(iii) indicatorii selectați trebuie să fie dezagregați pe criteriul de gen și trebuie să fie disponibili atât pentru anul 2009² (anul de referință) – atunci când a fost adoptat Programul Național de Asigurare a Egalității de Gen 2010-2015, cât și pentru fiecare an, pentru a putea înțelege care a fost impactul acestui Program, dar și a altor măsuri de politică publică asupra nivelului egalității de gen în Republica Moldova.

Calcularea Indexului pornește de la premisa conceptuală că într-o societate în care există o deplină egalitate de gen, bărbații și femeile sunt supuși în aceeași măsură efectelor fenomenelor pozitive sau negative din domeniile selectate. Altfel spus, într-o societate în care există deplină egalitate de gen, rata de ocupare sau rata de șomaj a femeilor trebuie să fie egală cu cea a bărbaților. Dacă valorile indicatorului pentru bărbați și pentru femei sunt egale, atunci, raportul lor mereu va fi egal cu 1, **indiferent de cum acestea sunt raportate**, vezi formula de mai jos.

$$\text{dacă } \textit{indicator\ bărbați} = \textit{indicator\ femei} \text{ atunci } \textit{Index} = \frac{\textit{Indicatorb\bar{a}raba\bar{t}i}}{\textit{Indicatorfemei}} = \frac{\textit{Indicatorfemei}}{\textit{Indicatorb\bar{a}raba\bar{t}i}} = 1$$

Dacă valorile indicatorului sunt egale, deci raportându-le vom obține 1, iar dacă acestea nu sunt egale, iar raportând indicatorul mai mic la cel mai mare vom avea mereu o cifră mai mică ca 1 – fapt ce va indica o inegalitate.

$$\text{dacă } \textit{indicator\ bărbați} > \textit{indicator\ femei} \text{ atunci } \textit{Index} = \frac{\textit{indicatorfemei}}{\textit{indicatorb\bar{a}raba\bar{t}i}} \leq 1$$

Altfel spus, atunci când valoarea indexului va fi aproape de 0 – acest lucru va indica inegalitate semnificativă. Când, însă, valoarea indexului va fi aproape de 1 – aceasta semnaleză o inegalitate mai puțin semnificativă. Pentru claritate, atunci când vom raporta indicatorii, de fiecare dată îi vom înmulți cu 100, astfel, valoarea indexului va putea varia de la 0 – lipsa totală de egalitate la 100 – egalitate perfectă.

.....
Inegalitate - 0 ————— **100 - Egalitate**

Calcularea Indexului presupune, în primul rând, calcularea valorilor pentru fiecare din cele 6 domenii. Pentru fiecare domeniu subindexul este calculat în baza **mediei aritmetice simple** a raportării valorilor indicatorilor pentru femei și bărbați, selectați pentru domeniul dat. Mai jos este oferit exemplul de calcul pentru domeniul politic (toate calculele sunt disponibile în anexa acestui raport).

² Pentru o mică parte din indicatori această regulă nu a fost respectată din motive obiective, fapt menționat în tabelul de calcule. Spre exemplu BNS a modificat în 2011 modalitatea de calcul a salariului mediu, fapt care a făcut imposibilă compararea salariului mediu din 2009 cu cel din 2014.

Indicator	2009		2016		Raportări	Raportări
	Bărbați	Femei	Bărbați	Femei	2009	2016
Ponderea candidaților în cadrul alegerilor Parlamentare (%)	71,6	28,4	69,95	30,05	39,66	42,96
Ponderea deputaților în Parlament (%)	75,24	24,76	78,22	21,78	32,91	27,86
Ponderea candidaților pentru funcția de consilier local (%)	71,6	28,4	65,1	34,9	39,66	53,61
Ponderea candidaților la funcția de primar (%)	81,1	18,9	77,5	22,5	23,30	29,03
Ponderea persoanelor alese în funcția de primar (%)	81,49	18,51	79,3	20,7	22,71	26,10
Index					32	36

Tabel 2: Model de calcul a sub indexului pentru domeniul Politică.

Astfel, în final vom obține valorile pentru sub index pentru 6 domenii, calculați pentru anii 2009 și 2016. Indexul egalității de gen este calculat ca **media aritmetică simplă** a subindexurilor pentru anii respectivi.

II. PRINCIPALELE CONSTATĂRI

În Republica Moldova se menține un nivel scăzut al egalității între femei și bărbați. Cu toate că în comparație cu anii 2009 și 2015 valoarea indexului egalității de gen s-a îmbunătățit, totuși această creștere este ne semnificativă (de la 57 la 58 puncte). Este de menționat faptul că în 2016 doar un domeniu a trecut pragul de 70 puncte, comparativ cu două domenii în anii 2009 și 2015.

Domeniile Relevante	Valoarea indexului în 2009	Valoarea indexului în 2015	Valoarea indexului în 2016
Piața muncii	64	62	63
Politica	32	36	36
Educația	55	54	54
Accesul la Resurse	77	75	76
Percepții și stereotipuri	42	47	51
Sănătate	73	71	69
Indexul egalității de gen	57	57	58

Tabelul 3: Indexul egalității de gen 2009-2016

Creșterea indexului egalității pentru anul 2016 se datorează în mare parte îmbunătățirii percepțiilor față de rolul femeii în societate. Valoarea punctajului la capitolul percepțiilor și stereotipurilor de gen a crescut cu patru puncte fapt care a determinat creșterea indexului la un nivel mai sus comparativ cu anul precedent. Putem concluziona că de fapt nivelul egalității de gen în Republica Moldova s-a îmbunătățit datorită cetățenilor și mai puțin reformelor inițiate de autorități.

Indexul egalității de gen este influențat negativ de inegalitățile tot mai pronunțate din domeniul sănătății. Nivelul egalității de gen în domeniul sănătății înregistrează scăderi semnificative. Valorile indexului pentru domeniul sănătății au scăzut concomitent în fiecare an în care acestea au fost calculate (de la 73 de puncte în 2009 la 71 în 2015 și 69 în 2016).

Nivelul egalității de gen nu s-a îmbunătățit semnificativ în patru domenii. O creștere modestă de un punct se atestă în domeniile Piața muncii (de la 62 la 63 puncte) și Accesul la resurse (de la 75 la 76 puncte). Pe când ariile ce vizează educația și politica au înregistrat același nivel de inegalitate ca și în anul precedent.

Politica rămâne a fi domeniul cu cel mai mic nivel de egalitate de gen. Femeile continue a fi subreprezentate la nivelul politicii mari. Astfel, doar două din nouă deputați sunt femei. Menționăm că în anul 2015, Parlamentul a probat modificări legislative care presupun obligativitatea tuturor partidelor de respecta cota minimă de 40% atunci când constituie listele de candidați pentru alegerile locale și cele parlamentare.

III. ANALIZA PE DOMENII

3.1. PIAȚA MUNCII

	2009	2015	2016
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58
Valoarea sub Index Piața Muncii	64	62	63

Piața muncii continuă să fie neprietenoasă părinților și în special mamelor. O piață a muncii care este prietenoasă părinților oferă acestora posibilități egale de a combina viața de familie (creșterea copiilor) cu cea profesională. La modul practic aceasta înseamnă: (i) că ambii părinți sunt încurajați să beneficieze de concediul de îngrijire a copilului, (ii) serviciile de creșă și educație preșcolară sunt accesibile. În Republica Moldova concediul de îngrijire a copilului este unul dintre cele mai îndelungate comparativ cu țările OECD, iar în anul 2015 ponderea copiilor cu vârsta de până la trei ani în instituțiile de educație preșcolară era de 11,2. Graficul de mai jos ilustrează consecințele acestei abordări eronate.

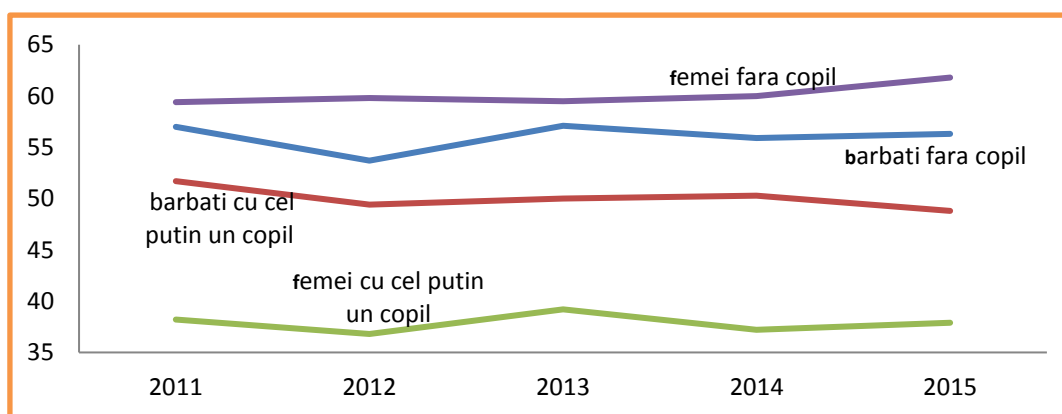

Figura 1: Rata de ocupare a bărbaților și femeilor (25-49 ani) cu sau fără copil de vârsta preșcolară
Sursa: BNS

Politicile neprietenoase menționate mai sus fac ca atitudinile față de reconcilierea vieții de familie cu cea profesională a mamelor să fie negative. Astfel, majoritatea bărbaților și femeilor consideră că un copil de vârstă preșcolară are de suferit dacă mama sa lucrează (figura 2) și că viața de familie are de suferit dacă femeia lucrează ziua de muncă deplină (figura 3). Datele din figurile unu, doi și trei ilustrează perfect, cercul vicios prin care inegalitățile de gen de pe piața muncii sunt create și perpetuate ani în șir.

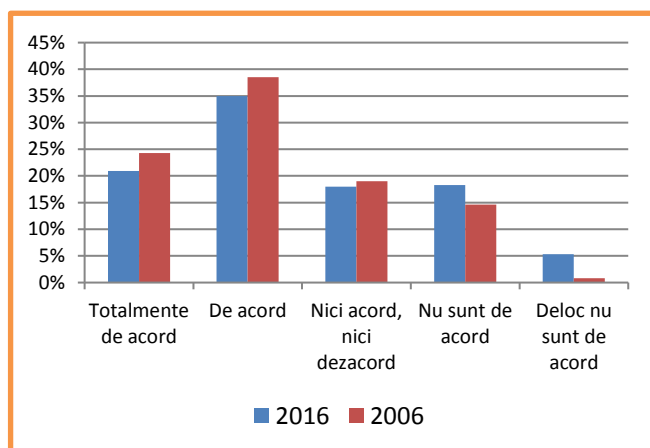

Figura 2: Copilul mai mic de 6 ani are de suferit dacă mama lucrează?
Sursa: Sondaj de opinie realizat de CBS-Axa la solicitarea CPD

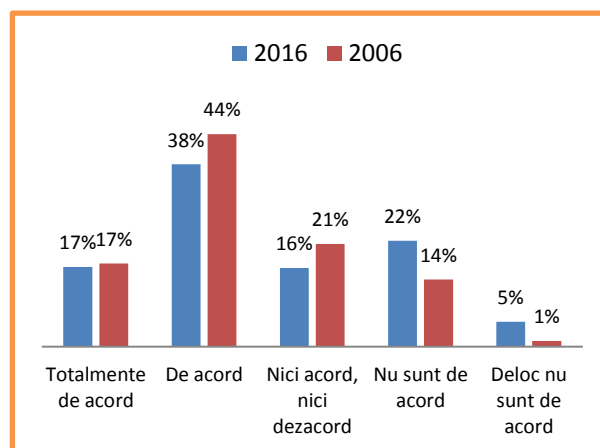

Figura 3: Viața de familie are de suferit dacă femeia lucrează?
Sursa: Sondaj de opinie realizat de CBS-Axa la solicitarea CPD

3.2.POLITICA

	2009	2015	2016
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58
Valoarea sub Index Politică	32	36	36

Ambiția politică a bărbaților este mai mare comparativ cu cea a femeilor. Acest lucru este ilustrat prin figura de mai jos, în care respondenții bărbați și femei și-au exprimat intenția de a se implica/candida pentru mai multe poziții civice și politice. În cazul funcțiilor electivale locale nivelul intenției de a candida a bărbaților este aproape de două ori mai mare decât a femeilor. Diferența este mult mai mică în cazul funcțiilor care nu necesită implicarea în campania electorală.

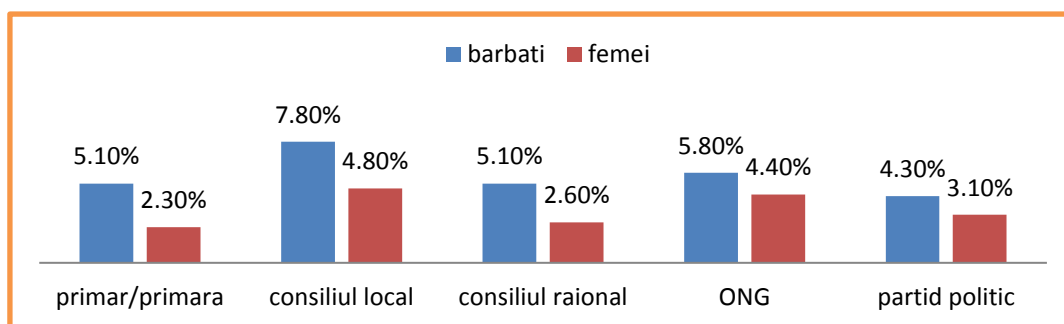

Figura 4: Intenția de a candida/implicare a bărbaților și femeilor pentru diferite poziții la nivel local
Sursa: Sondaj de opinie realizat de CBS-Axa la solicitarea CPD

Ambiția politică a bărbaților este mai mare, deoarece aceștia nu poartă grija treburilor casnice. Fapt care este conștientizat de majoritatea respondenților sondajului de opinie din 2016 (vezi figura 5). Ca și în cazul ocupării pe piața muncii, aceste date ilustrează un alt cerc vicios prin care o parte se explică nivelul jos de reprezentare a femeilor la funcțiile electivale.

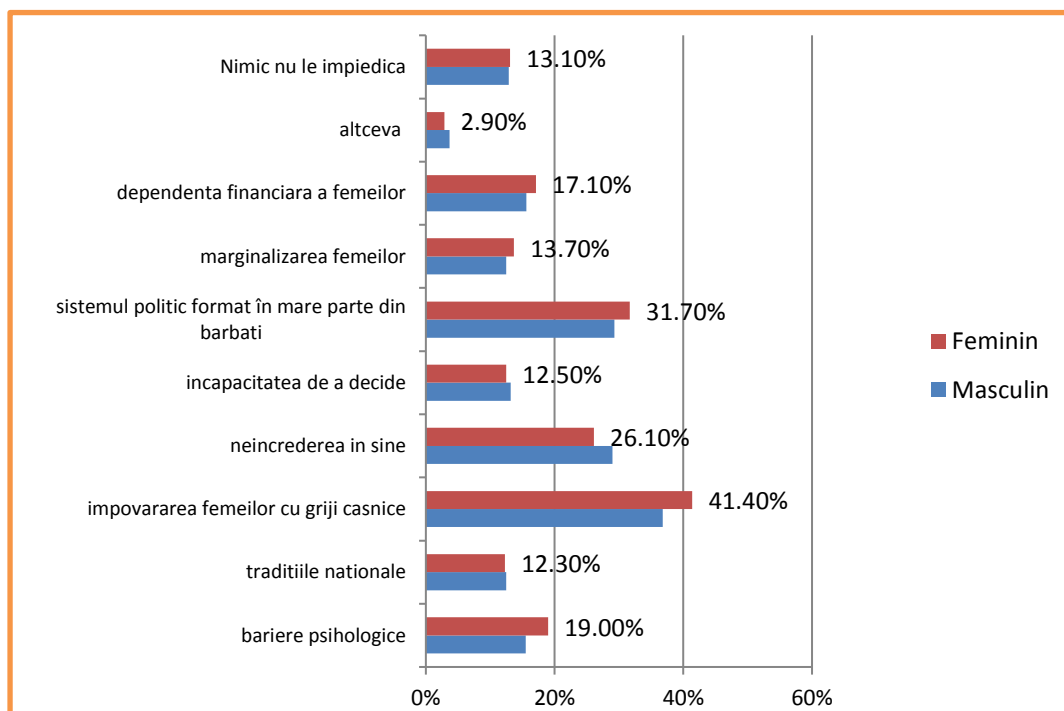

Figura 5: Barierele cu care se confruntă femeile care doresc să se implice în politică (răspunsurile bărbaților și femeilor)
Sursa: Sondaj de opinie realizat de CBS-Axa la solicitarea CPD

3.3. EDUCAȚIA

	2009	2015	2016
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58
Valoarea sub Index Educația	55	54	54

Rolurile de gen în familie determină într-o mare măsură opțiunile de carieră ale tinerilor. Băieții tind să opteze pentru cariere care ar aduce un câștig financiar mai rapid (vezi figura 6). Acest fapt se explică în mare parte prin rolul de gen atribuit bărbaților, precum că *este mai mult de datoria lor să aducă bani acasă, să întrețină familia* (analizat la capitolul stereotipuri). Astfel, aceste stereotipuri îi determină pe tinerii de gen masculin să decidă în favoarea studiilor de scurtă durată și a specialităților în care venitul potențial este mai mare. Fetele, însă, sunt orientate să prioritizeze viața de familie și astfel pledează pentru opțiuni de carieră care le-ar permite să combine mai ușor viața profesională cu cea de familie.

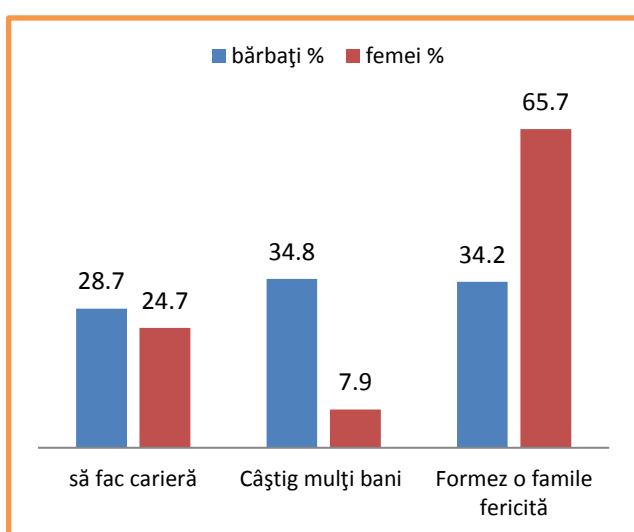

Figura 6: Scopul principal în viață, tineri 15-30 ani
Sursa: BNS

Ultimele rezultate PISA arată că diferența de gen este în scădere. În anul 2009 rezultatele PISA indicau o diferență medie de 14 puncte, iar în anul 2015 diferența de gen a scăzut la 6, în mare parte prin faptul că performanța băieților în 2015 a fost mai semnificativă comparativ cu cea a fetelor. De menționat că diferențele de gen sunt mult mai semnificative pentru probele de matematică și lectură.

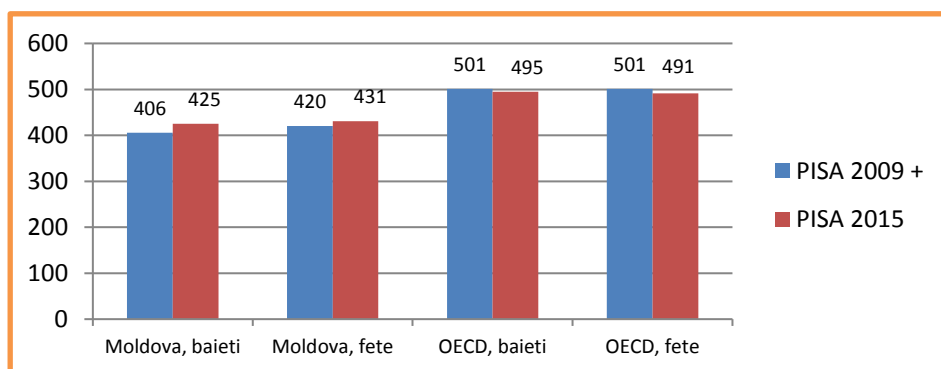

Figura 7: Rezultatele PISA 2015 și PISA 2009+ Punctajul mediu la științe acumulat de elevii din RM și OECD
Sursa: Republica Moldova și Programul pentru Evaluarea Internațională a Elevilor PISA 2015, ANPCE

3.4. ACCESUL LA RESURSE

	2009	2015	2016
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58
Valoarea sub Index Accesul la Resurse	77	75	76

Diferențele salariale sunt în creștere. În special pentru unele dintre cele mai bine plătite sectoare economice cum ar fi sectorul financiar bancar și sectorul tehnologiilor informatice (figura 8). În Republica Moldova, diferențele salariale sunt subestimate. Acest lucru se explică prin caracteristicile particulare ale pieții muncii din Republica Moldova. Piața muncii în Moldova este caracterizată printr-un grad destul de semnificativ de ocupare informală cât și faptul că aproape o treime din cei ocupați activează în sectorul agricol, sectorul cu cel mai mic nivel de remunerare și cel mai înalt grad de informalitate.

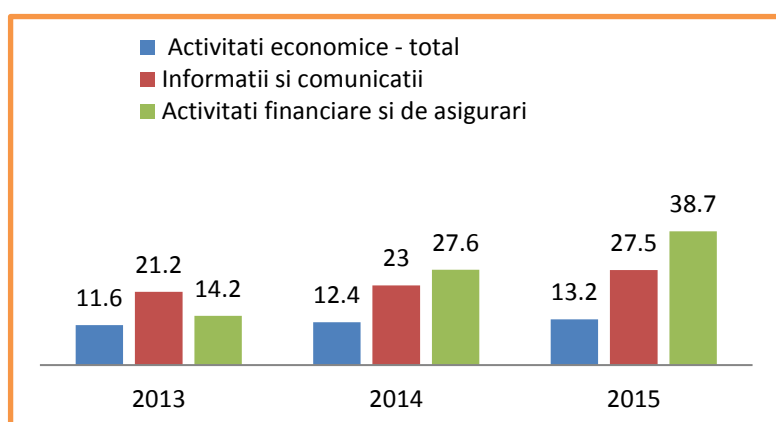

Figura 8: Diferențele salariale în procente 2013-2015

Sursa: BNS

Diferențele de gen la pensii sunt semnificative și în creștere. Diferența de gen la pensii măsoară în procente cu cât este mai mare pensia media a bărbaților față de cea a femeilor. La nivel național diferențele de gen sunt mai mici comparativ cu cele din Municipiul Chișinău. Acest fapt se explică prin ponderea bărbaților pensionari din zona rurală care primesc pensii de valoare mică, prin faptul că au activat în domeniul agriculturii. Exprimată în valoare monetară anuală, diferența de gen la pensii la nivel național a constituit 2907MDL, iar în Municipiul Chișinău aceasta a fost de 6595 MDL.

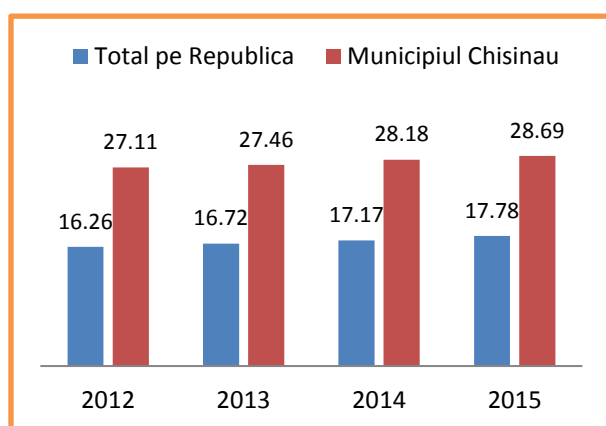

Figura 9: Diferențele de gen la pensii

Sursa: BNS

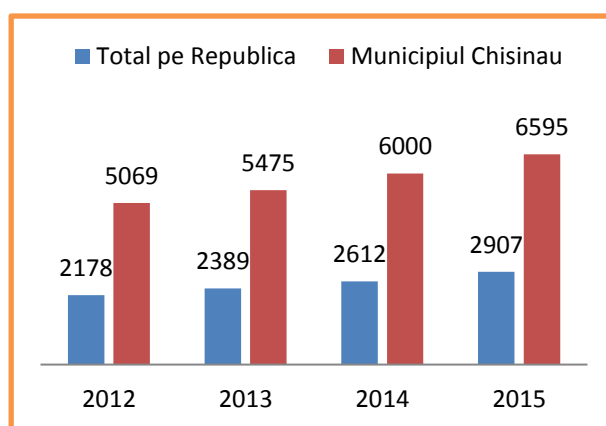

Figura 10: Pierderile monetare de gen la pensii, MDL

Sursa: BNS

3.5. PERCEPȚII ȘI STEREOTIPURI

	2009	2015	2016
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58
Valoarea sub Index Percepții și Stereotipuri	42	47	51

Opiniile cu privire la rolurile tradiționale de gen a bărbaților și femeilor rămân destul de pronunțate. Spre exemplu 42,4% din respondenții unui sondaj de opinie au spus că sunt total de acord cu afirmația că *este mai mult de datoria bărbatului să aducă bani acasă* (73,5% dacă considerăm și opțiunea *mai degrabă de acord*) și 23,9% consideră că *este mai mult de datoria femeilor să se ocupe de treburile casei* (57% dacă considerăm și opțiunea *mai degrabă de acord*).

Intensitatea percepțiilor tradiționale de gen diferă în dependență de caracteristicile demografice.

Graficul de mai jos contrapune percepțiile ferme (a celor care au răspuns total de acord) pentru cei care cred că ține mai mult de femei să aibă grijă de treburile casnice și a celor care cred că este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani acasă. Modul în care sunt poziționate diferite grupuri demografice ne oferă posibilitatea să tragem următoarele concluzii: (i) percepțiile cu privire la rolul tradițional de gen a bărbaților este aproximativ de 2 ori mai pronunțat comparativ cu percepțiile despre rolul tradițional de gen a femeilor, (ii) distanța dintre *severitatea* percepțiilor bărbaților și femeilor nu este atât de semnificativă, (iii) *severitatea* percepțiilor este determinată în modul cel mai relevant de nivelul de studii, (iv) tinerii cu vârsta 18-29 de ani au percepții mai pronunțate cu privire la rolurile tradiționale de gen comparativ cu grupurile de vârstă 34-44 și 45-59.

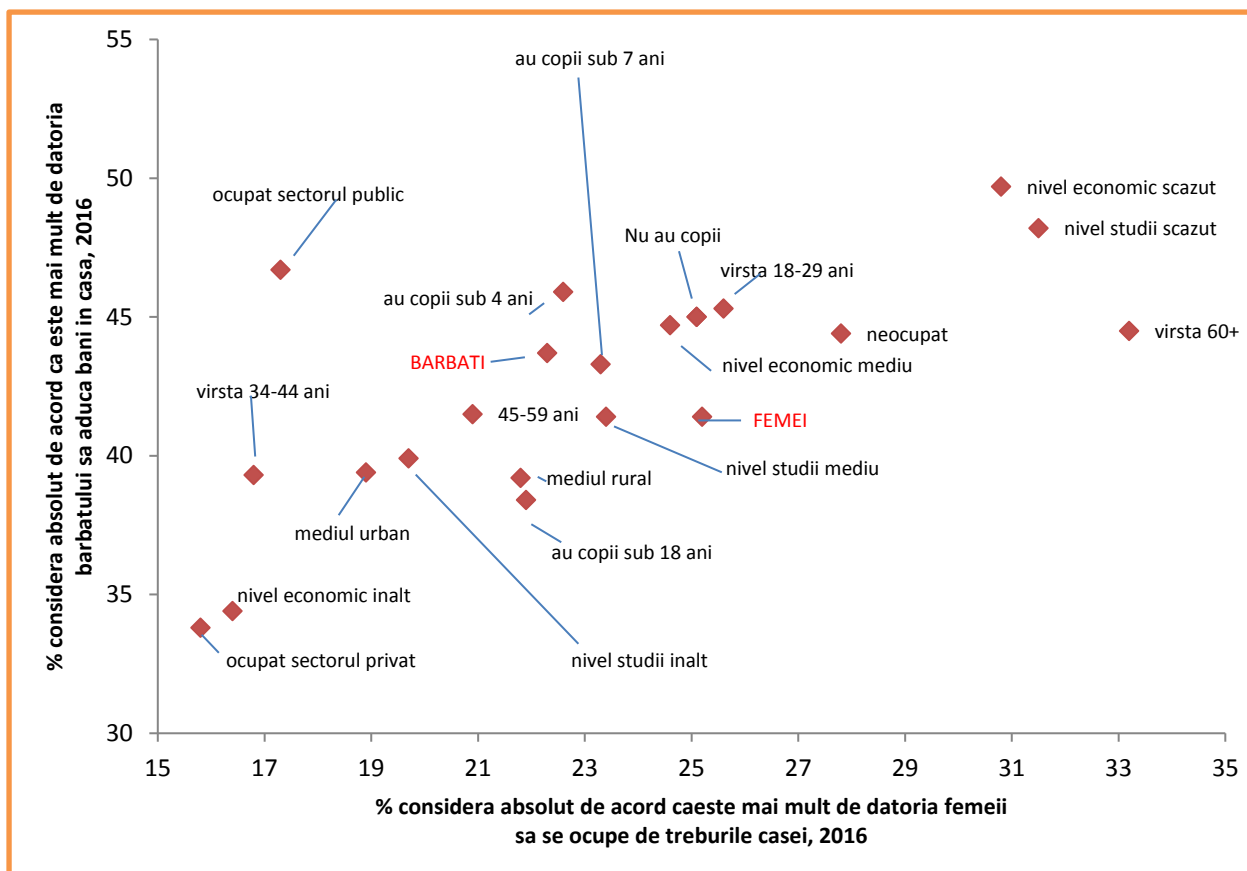

Figura 11: Severitatea percepțiilor asupra rolurilor tradiționale de gen pentru diferite grupuri demografice. Sursa: Sondaj de opinie realizat de CBS-Axa la solicitarea CPD

3.6. SĂNĂTATEA

	2009	2015	2016
Valoarea Indexului Egalității de Gen	57	57	58
Valoarea sub Index Sănătate	73	71	69

Speranța de viață a bărbaților a rămas practic neschimbată în ultimii 50 de ani. Estimările realizate de către Centrul de Cercetări Demografice arată că din anul 1965 speranța medie de viață a fost influențată de două fenomene opuse. S-au redus considerabil mortalitatea infantilă (de aproximativ cinci ori) și mortalitatea în rândul copiilor de 1-14 ani (de aproximativ trei ori), însă a crescut mortalitatea în rândul persoanelor de 30-69 ani. În perioada 1965-2014, conform estimărilor Centrului de Cercetări Demografice³ rata mortalității standardizate la bărbați în vârstă de 59-69 ani a crescut cu peste 80%.

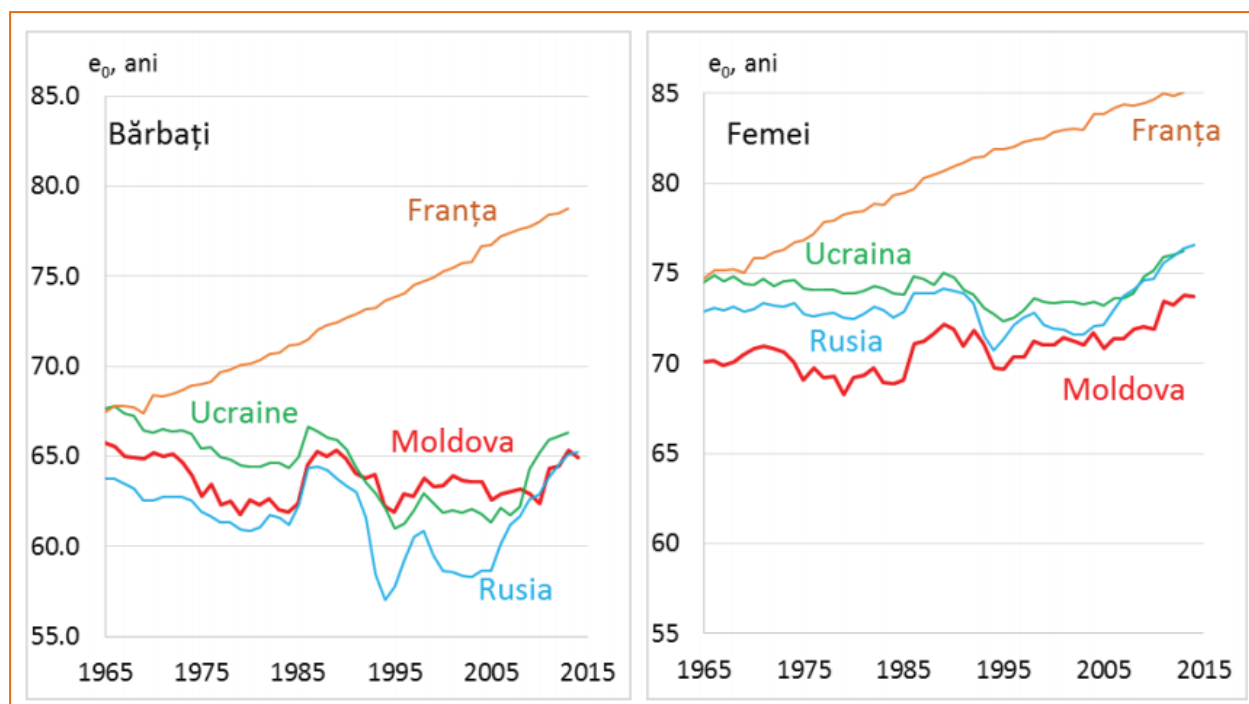

Figura 12: Speranța de viață la naștere în Moldova, Ucraina, Rusia și Franța, anii 1965-2015
Sursa: Centrul de Cercetări Demografice, Analiza Situației Populației în Republica Moldova

Inegalitățile de gen în domeniul sănătății ar putea fi diminuate, în primul rând, prin reducerea consumului de alcool și sporirea adresabilității bărbaților la serviciile medicale. Diferența de gen în ceea ce privește durata medie a speranței de viață în Republica Moldova este semnificativă (8,3 ani), în comparație cu majoritatea țărilor din Uniunea Europeană. Deși în ultimii 10 ani, speranța medie de viață în Moldova a crescut cu 5 ani, constatăm că și diferența de gen a crescut cu 0,5 ani. Nivelul înalt al diferenței de gen în ce privește speranța medie de viață, este caracteristică tuturor țărilor ex-sovietice (în Rusia, Ucraina, Țările Baltice și Belarus diferența de gen este mult mai mare) și se explică prin faptul că bărbații sunt victime ale accidentelor și traumelor de 4,1 ori mai frecvent, comparativ cu femeile. Totodată, această diferență este explicată și prin consumul excesiv de alcool în rândul bărbaților, dar și a adresabilității mult mai mici a bărbaților la serviciile medicale.

³ Analiza Situației Populației în Republica Moldova, Centrul de Cercetări Demografice 2016

ANEXA 1: CALCULELE INDEXULUI EGALITĂȚII DE GEN PE DOMENII

Piața muncii

Indicatori	Femei	Bărbați	Raportări 2016	Raportări 2015	Raportări 2009
Rata de ocupare (%)	38,4	42,3	90,78	88,84	88,5
Rata de ocupare a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-49 de ani, care au cel puțin un copil de 0-6 ani (%)	37,9	56,3	67,32	66,55	65,95
Segregarea pe orizontală a pieței muncii	0,58		58,00	58	58
Segregarea pe verticală a pieței muncii	0,58		58,00	55	53
Ponderea persoanelor ocupate în sectorul informal non agricol (%)	7,4	18,6	39,78	40,98	54,81
Index		62,78		61,87	64,05

Politica

Indicatori	Femei	Bărbați	Raportări 2016	Raportări 2015	Raportări 2009
Ponderea candidaților în cadrul alegerilor Parlamentare (%)	30,05	69,95	42,96	42,96	39,66
Ponderea deputaților în Parlament (%)	21,78	78,22	27,84	27,86	32,91
Ponderea candidaților pentru funcția de consilier local (%)	34,9	65,1	53,61	53,61	39,66
Ponderea candidaților la funcția de primar (%)	22,5	77,5	29,03	29,03	23,3
Ponderea persoanelor alese în funcția de primar (%)	20,7	79,3	26,10	25,79	22,71
Index		35,91		35,85	31,65

Educație

Indicatori	Femei	Bărbați	Raportări 2016	Raportări 2015	Raportări 2009
Ponderea studenților în domeniile cu profil exact (științe ale naturii, științe exacte, inginerie, tehnologii de fabricare, tehnologie chimică, arhitectură și construcții) %	11,22	34,92	32,13	31,85	36,61

Ponderea studenților în domeniile cu profil umanist (științe ale educației, arte, științe umanistice, științe politice, științe sociale, asistența socială, științe ale comunicării) %	38,09	13,16	34,55	33,67	36,04
Ponderea studenților din programele de învățământ superior %	57,8	42,2	73,01	73,91	76,06
Ponderea absolvenților în instituțiile de învățământ secundar profesional, %	34,54	65,46	52,77	52,21	45,14
Ponderea persoanelor (25-64 ani) care au studii superioare %	23,15	17,44	75,33	76,83	83,08
Index		53,56		53,69	55,39

Accesul la resurse

Indicatori	Femei	Bărbați	Raportări 2016	Raportări 2015	Raportări 2009
Salariul mediu net lunar (2009=2011)	3506,6	4028,8	87,04	87,85	87,82
Pensia medie	1120,26	1362,52	82,22	82,83	85,81
Ponderea de venituri din activitatea salarială în gospodăria după capul gospodăriei, %	35,2	44,4	79,28	83,22	82,92
Ponderea de venituri din activitatea individuală non agricolă după capul gospodăriei, %	4,1	8,3	49,40	41,46	57,89
Ponderea veniturilor din prestații sociale după capul gospodăriei, %	23,7	19,6	82,70	78,39	72,9
Index		76,13		74,75	77,47

Percepții și stereotipuri

Indicatori	Raportări 2016	Raportări 2015	Raportări 2009
Destinul femeii este familia și gospodăria	36	38	38
Femeile nu au ce căuta în politică	71	78	70
Femeile sunt mai puțin capabile și nu pot ocupa funcții de conducere	80	79	68
Este mai mult de datoria bărbaților să aducă bani în casă	27	18	15
Este mai mult datoria femeilor să se ocupe de treburile casei	43	21	21
Index	51,24	46,80	42,40

Notă: Valorile indicatorilor analizați au fost calculate conform următoarei formule:
 $Valoarea = 100\% - \% \text{ respondenților ce au oferit calificativul „Total de acord” și „Acord” pentru întrebările analizate}$

Sănătatea

Indicatori	Femei	Bărbați	Raportări 2016	Raportări 2015	Raportări 2009
Mortalitatea generală a populației, bolile aparatului respirator, la 100 000 de locuitori.	29,5	75,5	39,07	40,84	46,65
Morbiditatea prin tumori maligne la 100 000 locuitori	249,5	285,4	87,42	92,59	93,36
Durata medie de speranță de viață	75,5	67,5	89,40	89,54	88,96
Mortalitatea generală a populației, bolilor aparatului circulator, la 100 000 locuitori	682,3	611,4	89,61	88,02	91,77
Mortalitatea generală a populației, bolilor aparatului digestiv, la 100 000 locuitori	95,6	117,2	81,57	87,16	87,38
Mortalitatea generală a populației, traume și otrăviri, la 100 000 de locuitori	32,0	125,9	25,42	24,89	27,16
Index			68,75	70,51	72,55

DESPRE CENTRUL „PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE”

Creat în anul 1998, *Centrul “Parteneriat pentru Dezvoltare” (CPD)* este o instituție obștească, care își propune să contribuie la promovarea unui discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutul femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. CPD se afirmă în calitate de structură neguvernamentală, care pledează pentru implementarea conceptului egalității de gen în toate domeniile vieții, promovarea politicilor publice în domeniu, abordarea problemelor ce țin de rolul femeii în societate și abilitarea acesteia, eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, fiind concomitent și un centru de documentare, informare și instruire pentru ONG-urile de profil și grupurile de inițiativă.

Scop. Dezvoltarea și consolidarea resurselor și mecanismelor de abilitare echitabilă a femeilor și bărbaților în vederea promovării egalității de gen în Republica Moldova prin susținerea unui demers coerent de influențare a politicilor.

Misiune. CPD promovează valorile egalității de gen, ca parte componentă a unei societăți deschise, în scopul consolidării unui parteneriat autentic de gen.

Viziune. CPD pledează pentru edificarea unei comunități cu perspective și oportunități egale pentru membrii/ele săi/sale, a unei societăți în care femeile și bărbații sunt cetățeni cu drepturi depline, capabili să soluționeze problemele în comun, să beneficieze în mod egal de noile oportunități și să se angajeze plenar în activități politice, economice și sociale.

ADRESA NOASTRĂ:

Centrul "Parteneriat pentru Dezvoltare"
str. Armenească, 13
Chisinau, MD-2012, Republica Moldova
Tel.: +(373 22) 23-70-89; 20-71-58;
Tel./Fax: +(373 22) 20-71-57
www.progen.md,
e-mail: cpd@progen.md